

YUNUS SURESİ'NDEN BİR AYETİN TEFSİRİ

YAZAN: SEYYİD AHMED EL HASAN (ALEYHİSSELAM)

Yunus Suresi'nden Bir Ayetin Tefsiri

**Yazan: Seyyid Ahmed el Hasan
İmam Mehdi'nin (aleyhisselam) Vasisi ve Elçisi**

İngilizce'den Çeviren: Türk Ensar Çeviri Komitesi

Bismillahir Rahmanir Rahim

Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

[Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Böylece firavun ve onun ordusu, azgınlık ve düşmanlıkla onları takip etti. Nihayet boğulma ona yetişince/boğulmayı fark edince (firavun) dedi ki: “İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım.”]
(Yunus 10:90)

Bismillahir Rahmanir Rahim

Hamd Alemlerin Rabbi Allah'adır

Allah'ın salat ve selamı Muhammed ve Al-i Muhammed, İmamlar ve Mehdiler üzerine olsun.

“Ey Ademođlu! Öfkelendiğin zaman Beni hatırla, Ben de gazaplandığım zaman seni hatırlayayım ve mahvolanlarla birlikte seni de mahvetmeyim. Biri sana zulmederse, benim yardımımı hatırla. Zira şüphesiz, Benim yardımım senin kendine yardım etmenden daha iyidir.”¹

Allah'ım! Ben muhtaç, zayıf ve savunmasız bir kulum, bana zulmetmiş kimseler için Senin yardımını kabul ettim.

¹ el Kafi cilt 2 sayfa 304 ve İslam'ın Temelleri cilt 2 sayfa 537

Bismillahir Rahmanir Rahim

[Ve inkâr edenler, zikri işittikleri zaman gerçekten neredeyse gözleri ile seni devirirler ve “Muhakkak ki o, delidir.” derler. Ve o, alemlere zikirden (öğütten) başka bir şey değildir.] (Kalem 68:51-52)

Bu ayetin batini anlamına başlamadan önce:

İlk olarak: Mahmud Abdurrıza el Sarhi'nin bana saldırdığı bazı kelimeleri sizlere nakledeceğim: “Ve bununla birlikte bu iddiacı akla ve mantığa karşı çıkmış, hadisi ve hadis ehlini hiçe saymış, genel halkın ve insanlığın haklarını ihlal etmiştir... Şüphesiz, bu kara cahil iddiacı... yanlış, bozuk, sapkın, dalalete düşüren ve doğru yoldan uzaklaştıran bu iddaları dile getirir... Bu iddiacının yanında saçmalık, aptallık, telaş, cehalet, aklın, kalbin ve nefsin kara düşünceleri vardır... Bu iddiacının yazdığı şey, çok çok çok önemsiz ve çok çok çok alakasızdır ve o, sandığımızdan daha önemsiz ve alakasızdır... Bu iddiacının alakasız düşünceleri, hasta edici akli ve psikolojik sapkınlığı... vs.”

El Sarhi'nin yazdığı bu metod ve sözler, ilmi bir cevap yazmasını bir tarafa bırakın, ahlaktan çok uzaktır ve biraz ahlaka sahip olan bir yazar, kendisini bundan uzak tutacaktır. Vallahi, el Sarhi bana kendisini kurtarmak için avret yerini açtığı zamanki Amr bin As'ı hatırlattı.

Güç ve kuvvet ancak Yüce ve Ulu olan Allah iledir ve bu, aramızdaki farka yeterli gelir. Zira, her saksı, içindeki şey ile büyür. El Sarhi bu sözleri sayesinde göğsünde gizlediği hasedi açığa çıkarttı ve Yamani'nin mübarek çağrısının delillerine karşı haset etti. Zira şüphesiz ki bizler, Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve alih) ailesiyiz ve insanların haset ettiği kimseleriz. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

[Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiği şeylere mi haset ediyorlar? Oysa Biz, İbrahim ailesine Kitap ve Hikmet vermiştik. Ve onlara büyük bir hükümdarlık da verdik.] (Nisa 4:54) ²

İkinci olarak: Sarhi, “Resullerin Aydınlatıcı Daveti” kitabından aldığı şu kısmı nakletti: “Zorlayıcı/maddi mucizeye gelince, onun tek başına insanın iman etmesine giden yol olması mümkün değildir, doğrusu Allah Subhan ve Teala, içinde sadece fiziksel öğeler olan, böyle bir imandan hoşnut değildir, aksi halde O Subhan ve Teala, firavunun yorumlanamayan zorlayıcı mucizeye tanık olduktan sonra iman edişini kabul ederdi. O mucize, denizin yarılmasıydı. Firavun aşırı yüksek bir dağ gibi olan (denizin) her parçasına şahit oldu ve ona eliyle dokundu, böylece dedi ki: [iman ettim...].”³ Bu, Kuran ayeti hususunda bir yorumdur ve onun tam bir tefsiri değildir, zira ayeti açıklıyor değilim. Daha doğrusu onu şu gerçeğe bir şahit olarak zikrettim ki;

² Şeyh Kuleyni kendi kitabında nakletmiştir: Muhammed bin Muhammed, Muhammed bin Ebi Amr'dan, o da Seyf bin Amr'dan, o da Ebil Sabah Kani'den şöyle nakletti, Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: “Biz Allah'ın (subhan ve teala) itaat etmeye mecbur ettiği insanlarız. Savaş ganimetleri bizim içindir. Malın belli bir miktarı bizim içindir ve biz ilimde derinleşmiş kimseleriz ve biz haklarında Allah'ın şöyle buyurmuş olduğu haset edilen kimseleriz: [Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiği şeylere mi haset ediyorlar?]” - *Kafi* c.1 s.186

³ Resullerin Aydınlatıcı Daveti, c.2, s.24

iman, yorumlanamayan zorlayıcı bir mucizeden dolayı gerçekleştiği zaman kabul edilmez.

Konuşmam gayet açık ve Yunus Suresi'nin ayetine nazaran, şundan başka bir şeyi anlamak mümkün değildir: Kuran'da belirtildiği üzere, firavun büyük yüksek bir dağ gibi olan denizden bir su kütesine şahit olup, ona eliyle dokunduktan sonra "iman ettim" dedi ve Allah firavunun imanını kabul etmedi, zira şüphesiz ki firavun, yorumlanamayan zorlayıcı bir mucize ile imana zorlanmış oldu.

Fakat, Sarhi, firavunun yalnızca mucizeye şahit olduğundan dolayı "iman ettim" dediğini söylediğimi düşünerek okuyucuyu kandırmaya çalışmıştır. Oysaki onun bana ait "Resullerin Aydınlatıcı Daveti" kitabından naklettiği mevcut konuşma çok açıktı ki orada şöyle demiştim: "Firavun aşırı yüksek bir dağ gibi olan (denizin) her parçasına şahit oldu ve ona eliyle dokundu..."

Şüphesiz ki, Sarhi, ayrıca benim, firavunun İsrailoğullarını takip etmediğini belirttiğimi de düşünerek, okuyucuyu kandırmaya çalıştı. Sarhi'nin bir sonraki sözleri ise, hem güvenilirlikten, hem de ilmi bir delilden daha da uzaktır.

Üçüncü olarak: Sarhi şöyle dedi: "Konunun önemi ve ciddiliği ile talebin açıklanması ve belirtilmesi için, ilahi Kurani bir kesinlik ve kâtiyet üzerinden gerçeği vurgulayıp teyit etmek amacıyla teşhis koymada hiçbir sorun yoktur. Bu teşhis ise şudur ki, firavun denizin yarılmasına şahit olduğundan dolayı "iman ettim" demedi ve onun "iman ettim" demesi denizin yarılması mucizesine bağlı değildi, yani denizin yarılma mucizesi firavunun "iman ettim" demesinin sebebi değildi, o firavunun "iman ettim" demesini sağlamamıştı ve firavunu "iman ettim" demeye zorlamamıştı..."

Bu konuşmada iki şey not edilmelidir:

1- Firavunun denizin yarılmasına şahit olur olmaz iman etmesi ile ilgili mevzu. Şüphesiz bu mesele, Sarhi'nin naklettiği sözlerde gayet açıktır, ki bu meseleyi belirtmiştim. Ancak haset eden kimse, görüşünü bulandırdı ve "ona eliyle dokundu" kısmını okumaktan çekindi. Allahu Teala şöyle buyurmuştur: [Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiği şeylere mi haset ediyorlar? Oysa Biz, İbrahim ailesine Kitap ve Hikmet vermiştik. Ve onlara büyük bir hükümdarlık da verdik.] (Nisa 4:54)

2- Ayrıca Sarhi şöyle dedi: "Firavunun "iman ettim" demesi denizin yarılması mucizesine bağlı değildi ve bu ilahi mucize firavunu "iman ettim" demeye zorlamadı."

Sarhi, firavunu "iman ettim" demeye iten şeyin boğulmanın kendisi olduğunu mu sandı? Şüphesiz ki, Sarhi 'boğulmayı fark etmek/boğulmanın yetişmesi' ile 'boğulma'nın kendisi arasındaki farkı ayırt edemiyor, zira onların arasındaki farkı anlasaydı bilirdi ki, firavunun imanını, boğulmayı fark etmesi gerçeğinin bir sonucuydu, yani bu yüzden firavunun imanını, denizin mucizevi yarılışından dolayı idi. Yani firavun, kendisini ve ordusunu çevrelemiş olan sudan iki dağa dokunduktan sonra, mutlak kesinlikle denizin yarılmasının gerçek olduğunu ve önceden Musa'yı (aleyhisselam) suçladıkları gibi sihir olmadığını anladı.

Boğulduğunu fark etmek ile boğulmanın kendisi arasındaki fark şöyledir: Şüphesiz ki, firavunun boğulmayı fark etmesi; boğulmanın ona yaklaşması ve onu neredeyse yakalaması anlamına gelir, yani boğulma olayı, firavuna yaklaşıyordu ama

henüz onun için vuku bulmamıştı. Oysaki boğulma, boğulma olayının gerçekleşmesi anlamına gelir. Öyleyse, şimdi anlıyor musun ey Sarhi, firavun "iman ettim" dediği zaman, henüz boğulma olayı gerçekleşmemişti. Bu yüzden, onun "iman ettim" demesinin nedeni olarak, kendi eliyle dokunup bir mucize olduğuna kesin olarak inandığı mucizeden (denizin yarılmasından) başka bir şey kalmıyor.

Ayrıca, Sarhi'nin boğulmayı fark etmek ile boğulmak arasındaki farkı bilmediğini gösteren şey, onun firavunun imanının boğulmadan dolayı olduğu sonucuna varmasıdır. Sarhi şöyle demiştir: "**Doğrusu onu "iman ettim" demeye iten şey boğulması, boğulduğunu fark etmesi ve kendi ölümünün alamet ve işaretleriydi."**

İşte, Sarhi'nin soruları ve kendisinin cevapları:

1- Firavun boğulmadan önce mi yoksa boğulma yetişmeden önce mi iman etti?

2- Firavun boğulmadan önce mi yoksa boğulma yetişmeden önce mi "iman ettim" dedi?

3- Firavun boğulmadan önce mi iman etti... ve boğulmanın yetişmesinden sonra mı "iman ettim" dedi?

...Doğrusu, firavunun boğulduğunu fark ettikten sonra bile kendi zalimliği, azgınlığı ve düşmanlığı üzere kaldığı söylenebilir ve "iman ettim" diyene dek kendi karakter ve hali üzere kaldı (çünkü boğulmayı fark ettikten veya onun başlamasından sonra "iman ettim" diyor).

...Doğrusu, onu "iman ettim" demeye iten şey boğulması, boğulduğunu fark etmesi ve kendi ölümünün alamet ve işaretleriydi.

Bu yüzden, Sarhi'nin boğulmak ile boğulmayı fark etmek arasındaki farkı bilmediği gerçeği, onun sözlerini okuyan kimseler için gayet açıktır. Eğer Sarhi, onların arasındaki farkı bilseydi, boğulmayı fark etmenin, firavun ve ordusunun suyu iki dağa doğru çekilmiş olan denizin dibine indiği zaman ve daha firavunun "iman ettim" demesinden önce gerçekleşmiş olduğunu anlamış olurdu. Boğulma ise, firavunun "iman ettim" demesinden sonra oldu, yani firavunun "iman ettim" demesi, boğulmayı fark etmekten sonra ve boğulmanın kendisinden önceydi.

Dördüncü olarak: Sarhi şöyle dedi: "**Dikkat et ey akıllı okuyucu, dikkat et ey insafli kimse, dikkat et ey dürüst adam. Onun firavunun "iman ettim" sözünü nasıl dallandırdığına dikkat et. İddiacı [ve o "iman ettim" dedi.] kısmından bahsettiği yerde, firavunun sözlerini denizin yarılıp firavunun mucizeye şahit olması ve sonra da kendi elleriyle ona dokunması olarak parçalara ayırdı ve mucizenin zorlayıcı olduğunu ve yorumlanmadığını ifade etti. Bu Kuran ayetinin ve manâlarının böyle anlaşılması, kanıtlamış olduğumuz ilahi gerçeğin kesinliğine zıttır. Ve bununla birlikte bu iddiacı akla ve mantığa karşı çıkmış, hadisi ve hadis ehlini hiçe saymış, genel halkın ve insanlığın haklarını ihlal etmiştir..."**

Yani Sarhi, firavunun gördüğü ve iki su dağına elleriyle dokunduğu denizin yarılma mucizesinin zorlayıcı olmadığını ve firavunun yorumlamasının mümkün olduğunu düşünüyor.

Asla cevaplamayacağı şu soruyu Sarhi'ye sormayı okuyucuya bırakıyorum: O mucizenin, onların gözlerinin önünde gerçekleşmesine, firavunun ona elleriyle

dokunmasına ve suları sağındaki ve solundaki iki dağa doğru çekilmiş olan zeminde yürür halde, denizin dibine inmesine rağmen; denizin yarılması mucizesini nasıl yorumlayabilirsin?!

Beşinci olarak: Sarhi'nin, kendi sözcüsünün medyaya Ahmed el Hasan'a cevap hakkında olduğunu bildirdiği bir araştırma ya da bir kitap olarak düşündüğü şey, yalnızca Sarhi'nin bir cevap olduğunu sandığı dördüncü olarak sunulan bu satırları içeriyor. Şayet o, nasıl laf kalabalığından ve edepsiz konuşmadan kaçınacağını bilmiş olsaydı, sadece tek bir satırda "*Resullerin Aydınlatıcı Daveti*" kitabından bir şahit olarak geçmiş olan bir Kuran ayeti hakkındaki şüphe olarak sandığı şeyi özetlemiş olabilirdi. Böylece, bu tek batıl satıra, Ahmed el Hasan'a cevap hususunda bir kitap dendi. Fakat zararı yok, çünkü siz, Muaviye ve Amr bin As'ın davullarının varislerisiniz. Uzun zaman önce şöyle denmişti: Eğer utanmıyorsanız, o zaman her istediğinizi yapın.

Her halükârda şüphe yok ki, Sarhi ve ondan önceki diğer pek çoğu, bu Kuran ayeti ile ilgili bir tefsir hayal etti. Ben ise, onların tefsir hususundaki hatalarını ve girdikleri anlayışı açıklayacağım. Zira o tefsirlerin geçerlilikten yoksun olduğu, Kuran ayetinin tefsiri ve tefsir ile cevabı hususundaki yanlış ihtimallerin gösterilmesi sayesinde gözler önüne serilecektir.

Yunus Suresi'nden Bir Ayetin Tefsiri

A Llah-u Teala şöyle buyurmuştur:

[Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Böylece firavun ve onun ordusu, azgınlık ve düşmanlıkla onları takip etti. Nihayet boğulma ona yetişince/boğulmayı fark edince (firavun) dedi ki: "İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım."] (Yunus 10:90)

Allah-u Teala'nın buyruğunda şöyle geçiyor: ["İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım."]. Firavun ne zaman iman etti?

Burada cevabın farklı ihtimalleri var:

- 1- Firavunun yalnızca kendi gözleriyle denizin yarılması mucizesini görmesi üzerine iman etmesi
- 2- Firavunun yalnızca İsrailoğullarını takip ederken denizin dibine indikten sonra ama su onu çevreleyip boğmadan önce iman etmesi
- 3- Firavunun su onu çevreledikten sonra suda boğuluyorken, ancak ölüm tamamiyle ona yetişmeden önce iman etmesi. Sarhi'nin, Kurani kesinliğe uygun olan durum olarak gördüğü ihtimal budur. Sarhi şöyle dedi: "...Doğrusu, onu "iman ettim" demeye iten şey boğulmasıydı..."

Bu üç ihtimali Allah Subhan ve Teala'nın belirtilen Sözlerine dayanan ilmi eleştiriye ve insanların konuşmasındaki fiziksel gerçekliğine tabi tutalım. Muhtemelen sıralama, ilk ihtimal, sonra üçüncü ihtimal ve en sonunda da ikinci ihtimal şeklinde olacaktır.

İlk ihtimal: Bu ihtimal, firavunun yalnızca denizin yarılmasına şahit olması üzerine iman etmesidir. Oysaki bu ihtimal doğru değildir, zira Allahu Teala şöyle buyurmuştur: [Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Böylece firavun ve onun ordusu, azgınlık ve düşmanlıkla onları takip etti. Nihayet boğulma ona yetişince/boğulmayı fark edince (firavun) dedi ki: "İman ettim..."]. Firavun İsrailoğullarını takip etti, yani denizin yarılmasına şahit olmakla tatmin olmadı ve ordusuna İsrailoğullarını takip etmek için denizin dibine inmelerini emretti: [firavun ve onun ordusu, azgınlık ve düşmanlıkla onları takip etti.]

Üçüncü ihtimal: Firavunun su onu çevreledikten sonra suda boğuluyorken ancak ölüm tamamiyle ona yetişmeden önce iman etmesi.

Sarhi'nin doğru olduğunu sandığı bu ihtimal doğru değildir. İnsanlar için bu fiziksel alemde bir şeyin söylenmesi, kelimelerin dile getirilmesi anlamına gelir ve bu ancak kişinin onun sayesinde konuştuğu bir ortam ile gerçekleşebilir, ki o ortam da

havadır. Bu yüzden suyun tıkaması ile birlikte, hava yolunun kapanmasından dolayı firavunun sesi kayboldu, bu yüzden de onun bir şey söylemesi mümkün değildi. Ayrıca dikkat edilmeli ki, firavunu çevreleyen su, iki dağ halindeydi.

[O zaman Musa'ya: "Asanı denize vur." diye vahyettik. Hemen deniz yarıldı. Böylece her parça büyük yüksek bir dağ gibi oldu.] (Şuara 26:63).

İki büyük dağın birkaç metreyi bile geçmeyen bir insanın azami uzunluğuna kadar yere çökmesi için, tam olarak ne kadar zamanın gerekli olduğunu düşünmeniz gerek. Fizik çalışmış biri bilir ki, sudan oluşan iki dağın temelindeki su basıncı muazzamdır. Bu yüzden, dağların yere inmesi esnasında suyun firavun ve askerlerini kaplaması için dakikalara, hatta saniyelere bile gerek yoktur, bilakis bir saniyenin çok küçük bir kısmından fazlasına bile gerek yoktur. Bu süre ise, birinin birkaç kelime söylemesi için yeterli değildir. O halde, nasıl onun bir cümleden daha fazla şey söylemesi mümkün olabilir ki, **[(firavun) dedi ki: "İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardayım."]**

Ayrıca, sular onu içine aldığı zaman, firavunun durumuna da dikkat edilmelidir. Zira, demir zırh, firavuna ağırlık yapıyordu ve aynı şekilde askerlerine de. Çünkü onlar, İsrailoğulları ile savaşma niyetiyle yola çıkmıştı ve bu yüzden de, onun yüzüp, o sırada bir şey söyleyecek fırsata sahip olduğunu düşünmek mümkün değildir, çünkü demir onun yüzmesini engellerdi. Bu yüzden demir ona ağırlık yaptığından dolayı, onun bedeninin suyun dışına çıkması Allah'tan bir işaret, çünkü demirin onu denizin dibinde tuması gerekirdi.

[Böylece senden sonraki nesillere bir âyet (işaret) olman için, bugün seni bedenine kurtaracağız. Ve muhakkak ki insanların çoğu, âyetlerimizden gâfildirler.] (Yunus 10:92)

Bu yüzden, akıllı bir kimsenin, dağların yere inmesinden ve suyun onu kaplamasından sonra firavunun **["İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardayım."]** dediğini düşünmesi mümkün değildir.

Ayrıca, bu ihtimalin doğruluktan yoksun olduğunu vurgulayan şey, Allah'ın (subhan ve teala) **[boğuluyorken (firavun) dedi ki: "İman ettim..."]** şeklinde buyurmamasıdır. Bilakis Allah (subhan ve teala) şöyle buyurmuştur: **[boğulma ona yetişince (firavun) dedi ki: "İman ettim..."]**. Yani, boğulma yaklaşmıştı ve ona yakındı. Fakat, o, tam olarak boğulmuyordu. Bu yüzden, firavun sudan dağa dokunması ile ve kendisini çevrelemiş iki su dağının arasında denizin dibindeki zeminde yürürkenki durumunun hakikatini anlaması ile boğulacağının farkına vardı.

Boğulmanın farkına varmak ile 'boğulma'nın kendisi arasındaki farkı açıklamak için bu ayete dönüyorum. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

[İki topluluk birbirini gördüğü zaman, Musa'nın ashabı "Gerçekten bize yetiştiler" dedi.] (Şuara 26:61)

Bu yüzden, onlar, firavun ve ordusunun kendilerine yetişeceğini söylediler **["Gerçekten bize yetiştiler."]**, oysaki firavun ve ordusu, onlara yalnızca iki

topluluğun birbirini göreceği ölçüye kadar yaklaşmıştı ve gerçekte tam olarak onlara ulaşmış değildi.

İkinci İhtimal: Bu, firavunun, İsrailoğullarını takip ederken denizin dibine indikten sonra, ama daha su onu kaplamadan ve o da, suda boğulmadan önce iman etmesidir.

Bu doğru açıklamadır. Zira, firavun ve askerleri, İsrailoğullarını takip ederken denizin dibine indi. Ancak, İsrailoğullarını takip ederken Allah (subhan ve teala), suyun bir kısmının, firavun ve askerlerinin üzerine düşmesine sebep olması için, rüzgarlara, su yüzeyine vurmasını emretti. Böylece, firavun etrafına baktı ve kendisinin her an onu yutabilecek sudan iki dağın arasında yürüdüğünü fark etti, sonra da eliyle sudan iki dağa dokundu, böylece firavun için, kendi helakının işaretleri açığa çıktı ve bu anda ordusu, bu zorlayıcı mucizenin farkına vardı ve bunun sihir veya bu konudaki başka bir şey olduğunu söylemek imkansız bir hal aldı. **[(firavun) dedi ki: "İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım."]**

İman mertebeleridir: Onların ilki tasdiktir ve firavunun bu ifadesi hiç kimsenin reddedemeyeceği bir tasdiktir. Zira bu, göklerin ve yerin Hakimi tarafından Kendi Mukaddes Kitabı'nda zikredilmiştir ve sonra da O, Kendi buyruğuyla onaylamıştır:

[Şimdi mi? Sen daha önce asi olmuşsun ve fesat çıkararlardandın.]
(Yunus 10:91)

Yani sen şimdi zorlayıcı bir mucizeyi gördükten sonra iman ediyorsun, oysaki bundan önce, iman etmeyi reddediyordun **[Sen daha önce asi olmuşsun]** ve sıradan bir kimse de firavunun, niçin "iman ettim" dediğini anlayabilir. O, Allah'ın kendisini, bu dünyada ve ahirette veya en azından bazılarının anladığı gibi, sadece bu dünyada ve özellikle de boğulma hususunda kurtarmasını istemiyor muydu? Firavun, O'nun varlığına iman etmediği halde, nasıl Allah'ın (subhan ve teala) kendisini kurtarmasından ümitvar olabilir ki?

Bu yüzden, firavunun imanı hiçbir şekilde reddedilemez, hatta bir hadisten daha fazlasında İmamlar (aleyhimusselam) ona fayda vermemiş olan imana şahitlik ettiler. Vesailuş Şia'da geçer ki, İmam Musa bin Cafer (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"... Allah'ın (subhane ve teala) şöyle buyurduğunu duymadınız mı **[Nihayet boğulma ona yetişince (firavun) dedi ki: "İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım."]** Şüphesiz, bu noktada onun imanı Allah tarafından kabul edilmedi ve O şöyle buyurmuştur **[Şimdi mi? Sen daha önce asi olmuşsun ve fesat çıkararlardandın.]**"⁴

Doğrusu, Allah'ın (subhan ve teala), firavuna (lanetullahi aleyh), Musa'yı (aleyhisselam) göndermesinin başlangıcında, O (subhan ve teala), firavunun hatırlayacağına ve korkacağına işaret etmişti. Buna rağmen, bu noktadaki bu hatırlama ve Allah korkusu ona fayda vermedi, zira şüphesiz onun imanı, kendisini iman etmeye zorlamış zorlayıcı bir mucizenin varlığından dolayı gerçekleşmişti.

⁴ Vesailuş Şia cilt 16 sayfa 90

Muhammed bin Emare babasından, o da Süfyan bin Said'den şöyle nakletmiştir: Ben Ebu Abdullah Cafer bin Muhammed Sadık'a (aleyhisselam) - ki vallahi o isimlendirildiği gibi sadıktır - şöyle dedim:

"Ey Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alih) evladı, Allah'ın (subhan ve teala) Kendi kullarını olmayacak şeye teşvik etmesi mümkün müdür?" İmam (aleyhisselam) da buyurdu: "Hayır." Ben de dedim ki: "Eğer böyleyse, o halde Allah (subhan ve teala) nasıl Musa ve Harun'a (aleyhisselam) niçin şöyle buyuruyor: *[Umulur ki o, öğüt alır veya korkar.] (Taha 44)* Oysa bilinmekte ki, firavun hatırlamadı ve korkmadı?" İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "Şüphesiz, firavun hatırladı ve korktu, ancak imanın artık ona fayda vermediği zaman korktu. Allah'ın (subhan ve teala) şöyle buyurduğunu duymadın mı: *[Nihayet boğulma ona yetişince (firavun) dedi ki: "İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardanım."]* Böylece Allah (subhan ve teala) bu noktada onun imanını kabul etmedi ve şöyle buyurdu: *[Şimdi mi? Sen daha önce asi olmuştun ve fesat çıkarıncıydın. Böylece senden sonraki nesillere bir âyet (işaret) olman için, bugün seni bedenine kurtaracağız. Ve muhakkak ki insanların çoğu, âyetlerimizden gâfildirler.]* O şöyle buyuruyor: Biz ondan sonraki kimseler için bir âyet ve ibret olman için (senin bedenini) yeryüzüne atacağız."⁵

Firavunun korkusu, İmam Kazım'ın (aleyhisselam) buyurduğu gibidir:

"O "iman ettim" diyene kadar, korkuya düşmemiştir... hiçbir korku onu sarmamıştır." Korku, onun iman etmesine sebep olmuş olan zorlayıcı mucizedir ve o mucize onu çevrelemiş olan sudan dağlardır ve bununla firavun onların çökmesinin kendi helakına sebep olacağını anladı. *[Nihayet boğulma ona yetişince (firavun) dedi ki: "İman ettim..."]*. Eğer firavunun kendi eliyle dokunduğu ve onun iman etmesine sebep olan bu zorlayıcı mucize olmasaydı, şüphesiz ki Allah (subhane ve teala) firavunun imanını kabul ederdi ve ondan korkuyu giderip onu zarar görmeden denizin dışına çıkarırdı veya en azından sadece imanını kabul ederdi. Zira şüphesiz, Allah (subhane ve teala) insanlardan hayatlarının son anlarına kadar tövbeyi kabul eder."

Dikkat edilmeli ki, firavun, Musa'dan (aleyhisselam) haberdar oldu ve Musa (aleyhisselam) ile Musa'nın (aleyhisselam) Allah'tan (subhan ve teala) getirdiği şeye karşı tartışmayı kabul etti. Bu yüzden firavun, diktatörlerden ve bu zamanın firavunlarından daha az kötüdür. Allah onlara lanet etsin ve onları bu dünyada ve ahirette utanca soksun.

[Ve Musa şöyle dedi: "Ey firavun! Muhakkak ki ben Alemlerin Rabbi'nden bir elçiyim. Doğru olan, Allah'a karşı haktan başka bir şey söylemememdir. Size Rabbinizden açık delil ile geldim. Artık İsrailoğullarını benimle beraber gönder. (Firavun) şöyle dedi: "Eğer bir âyet (işaret) getirdinse, sadıklardan isen onu getir." Bunun üzerine (Musa) asasını atınca o (asa) açıkça bir yılan oldu. Ve elini (göğsünden) çekip çıkardığı zaman bakanlar,

⁵ Meanil Ahbar sayfa 385

onun (elinin) beyaz olduğunu (gördüler). Firavun kavminden ileri gelenler: “Bu gerçekten alîm (çok iyi bilen) bir sihirbazdır. Sizi topraklarınızdan çıkarmak istiyor. O halde ne dersiniz?” Onlar dedi ki: “Onu ve kardeşini bekle! Ve şehirlere toplayıcılar yolla. En iyi sihir bilenlerin hepsini sana getirsinler.”](Araf 7:104-112)

Bu yüzden, Kuran’da zikredilen bir mesele olan maddi azap (korku) gibi yorumlanamayan zorlayıcı bir mucize geldiği zaman; iman ile tövbenin ve Allah’ın Koruyucusunun ve mahlukatı üzerine Hücetinin velayetini tanımaya geri dönmeyen kabul edilmemesi mevzusu, yalnızca, firavunun imanı ve Allah’ın onun imanını kabul etmemesi durumunda mevcut değildir. Bilakis, başka yerlerde de zikredilmiştir ve örneklerden biri de budur:

[Onlar, kendilerine meleklerin gelmesini mi veya Rabbinin gelmesini mi veya Senin Rabbinden bazı âyetlerin gelmesini mi bekliyorlar? Rabbinden bazı âyetlerin geldiği gün, daha önce iman etmemişse veya imanıyla bir hâyır kazanmamışsa hiçbir nefse kendi imanı bir fayda vermez. De ki: “Bekleyin! Muhakkak ki, biz de bekleyenleriz.”] (Enam 6:158)

[De ki: "Fetih günü, kâfir olanlara imanları bir fayda vermez ve onlara süre de verilmez."] (Secde 32:29)

[Bizim şiddetli azabımızı gördükleri zaman: "Yalnız Allah’a iman ettik ve O’na şirk koştığımız şeyleri inkâr ettik." dediler. Şiddetli azabımızı gördükleri zaman artık onların imanı, onlara bir fayda vermedi. Allah’ın, kulları hakkındaki gelip geçen sünneti (kanunu) budur. Kâfirler orada hüsrana uğradılar.] (Mümin 40:84-85)

Burada soru şudur: Niçin [daha önce iman etmemişse veya imanıyla bir hâyır kazanmamışsa hiçbir nefse kendi imanı bir fayda vermez. De ki: “Bekleyin! Muhakkak ki, biz de bekleyenleriz.”]? Oysaki rivayetlerde belirtildiği üzere kul ölümünü anlayana kadar/ölümün ve ahiretin gerçekliğini görene kadar Allah Kendi kullarının tövbesini kabul eder.

Ebu Abdullah’tan (aleyhisselam) nakledilmiştir, Resulullah (sallallahu aleyhi ve alih) şöyle buyurdu:

“Ölümünden bir yıl önce tövbe edenin tövbesi kabul edilir. Bir yıl uzun bir süredir. Eğer ölümünden bir ay bile önce tövbe ederse, tövbesi kabul edilir. Bir ay da uzun bir süredir Eğer ölümünden bir hafta bile önce tövbe ederse tövbesi kabul edilir. Bir hafta da uzun bir süredir. Eğer ölümünden bir gün bile önce tövbe ederse, Allah onun tövbesini kabul edecektir. Bir gün önce de uzun bir süredir. Eğer yalnızca ölümün ve ahiretin gerçekliğini görmeden önce tövbe ederse, Allah onun tövbesini kabul edecektir.”⁶

Bir hadiste, Muaviye bin Vahab’tan nakledilmiştir, Ehlibeyt’in (aleyhimusselam) muhalifi olan ve onlara karşı düşmanlık besleyen yaşlı bir adam

⁶ Usul-i Kafi c.2 s.440

ölüm anındaydı. O zaman, yeğeni onu Ehlîbeyt'in (aleyhimusselam) sevgisine ve velayetine sarılmaya teşvik etti, yaşlı adam da kabul etti ve sonra hemen bayılıp öldü. Daha sonra bu öykü Hazreti İmam Cafer-i Sadık'a (aleyhisselam) anlatıldı, İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

"O, Cennete girecek kimselerdendir." İmam'ın (aleyhisselam) ashabından biri şöyle karşılık verdi: "Fakat o adam yalnızca bir anlığına sizin vasiliğinizi tanıdı!" İmam (aleyhisselam) şöyle cevapladı: "Peki, sen ondan daha fazla ne istersin ki? Vallahi o Cennete girmiştir."⁷

Şeyh Saduk nakletmiştir, İmam Hazreti Sadık'a (aleyhisselam) Allah Subhan ve Teala'nın şu buyruğu soruldu [*Ve kendilerine ölüm gelinceye kadar kötülük yapanlardan "Gerçekten ben, şimdi tövbe ettim." diyen birinin tövbesi, tövbe değildir.*] (Nisa 4:18), İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

"Eğer o kimse ahireti (azabı) görürse durum böyledir."⁸

Bu sorunun cevabı açıktır ve geçen aynı ayette yer almaktadır. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

[Rabbinden bazı âyetlerin geldiği gün, daha önce iman etmemişse veya imanıyla bir hâyır kazanmamışsa hiçbir nefse kendi imanını bir fayda vermez. De ki: "Bekleyin! Muhakkak ki, biz de bekleyenleriz."] (Enam 158)

Öyleyse, [*hiçbir nefse kendi imanını bir fayda vermez. De ki: "Bekleyin! Muhakkak ki, biz de bekleyenleriz."*] bu ne zaman gerçekleşir? **Cevap:** **[Rabbinden bazı âyetlerin geldiği gün...]**

Artık gayet açık ki; ilahi ayetlerin, yani bazı mucizelerin gelmesi ile birlikte, iman fayda vermez ve gerçekten de (tövbe) kabul edilmez. Çünkü o, imana boyun eğdirip zorlamak ve mevcut gerçekliğe teslim olmaktır ve bu, iman, teslimiyet ve tövbe değildir. Zira bu mucizeler, zorlayıcı mucizelerdir ve yorumlanamaz. Diğer mucizelere ve ilahi işaretlere gelince, onlar gerçekleştiyse iman kabul edilecektir, zira o mucize, gayba iman için bir yer bırakır. Çünkü, Musa'nın (aleyhisselam) getirdiği asa ve elinin beyazlığı, yorumcular tarafından yorumlandı, Musa'nın (aleyhisselam) sihribazları yenmesine rağmen, fakat

[Onlar dedi ki, "İki büyü birbirini güçlendirdi. Ve muhakkak ki biz hepsini inkâr edenleriz."] (Kasas 28:48)

ve firavun ise şöyle dedi:

[Muhakkak ki o, gerçekten size sihir öğreten sizin büyüğünüzdür.]
(Taha 20:71 ve Şuara 26:49)

⁷ Usul-i Kafi c.2 s.440

⁸ Men La Yehzuruhul Fakih c.1 s.133

Bu yüzden, bu mucizenin varlığıyla, gayba iman için bir yer kalmıştı. Fakat, firavun, sudan dağların arasında kaldığı zaman iman ettiğinde, şüphesiz ki gayba iman için hiçbir yer kalmamıştı. O iman, aslında yüzde yüz fiziksel imandı (tasdikti), çünkü gördüğü şey, denizi iki parçaya ayırmış olan zorlayıcı güçtü ve firavun, bunun sihir olduğunu söyleyebilmesi için, o mucizeyi yalnızca gözleri ile görmemişti, aksine denizin dibine inmiş ve sudan iki dağa kendi eliyle dokunmuştu. Bu yüzden, firavunun mucizeyi bu derece fark etmiş ve doğrulamış iken yorum yapması mümkün değildi. Dolayısıyla, denizin ortasında şüpheyi bıraktı ve kurtulmak için iman ve tasdikten başka bir şey görmedi. Böylece, firavunun imanı kabul edilmedi, zira şüphesiz ki o, yüzde yüz fiziksel iman ve tasdikti. Vallahi gayba iman olmadıkça, hiçbir (iman) kabul edilmez:

[Onlar gaybe iman ederler, namazlarını kılarlar ve kendilerini rızıklandırdığımız şeylerden infâk ederler.] (Bakara 2:3)

[Onlar, gaybda (görmedikleri halde) Rablerinden korku duyarlar. Ve onlar, Saatten korkanlardır.] (Enbiya 21:49)

[Sen ancak gaybda Rabblerinden korkan ve namazı ikame edenleri uyarırsın.] (Fatır 35:18)

[Sen sadece zikre tabi olanı ve gaybda Rahman'dan korkanı uyarırsın. Öyleyse onu mağfiret ve kerim ecir ile müjdele.] (Yasin 36:11)

[Gaybda Rahman'dan korkan ve münib bir kalple gelenler (için).] (Kaf 50:33)

[Andolsun ki elçilerimizi açık delillerle gönderdik. Ve onlar ile beraber kitabı ve mizanı indirdik ki insanlar arasında adaletle hükmetsinler. Ve içinde kuvvetli sertlik bulunan demiri indirdik. Ve onda insanlar için pekçok faydalar vardır. Ve (bu), Allah'ın gaybda (görmeden) Kendisine ve elçilerine yardım edecek olan kimseleri bilmesi (belli etmesi) içindir. Muhakkak ki Allah Kavî'dir, Azîz'dir.](Hadid57:25)

[Muhakkak ki onlar, gaybda Rablerinden korkarlar. Onlar için mağfiret ve büyük ecir vardır.] (Mülk 12)

Bu konuşmanın yararının tamamlanması adına, Rabbinin rahmetini arayan bu fakir kulun ellerinin mucizelerdeki şüphe hususunda yazdığı, "*Cihad, Cennet'e Açılan Kapı*" kitabından olan satırları naklediyorum:

"...Ancak sadece, kısmen mucizeleri tartışacağım. Bu sayede, onların önemleri ve insanların, onları ihmal etmesi hususunda, Nebilere (aleyhimusselam) yardım ederim. Konu şudur: mucizelerdeki şüphe ve onun amacı..."

Bu yüzden insanlar bilir ki; Musa'nın (aleyhisselam) mucizesi yılanı dönüşen asaydı ve bu, sihrin yaygın olduğu bir zamanda gerçekleşti. İsa'nın (aleyhisselam) mucizesi, hastaya şifa vermektir ve bu, tıbbın yaygın olduğu bir zamanda gerçekleşti. Ve, Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve alih) mucizesi ise Kuran'dı ve bu belagatin

yaygın olduğu bir dönemdi. Gerçeğe cahil olan kimseler, bu mucizelerin o dönemde yaygın olan şeylere benzer olmasının nedeninin sihirbazlara, hekimlere ve hatiplere galip gelmek ve böylelikle de, mucizelerin taklit edilemeyecek olmasının kanıtlanması olduğunu düşünür. Fakat Kuran'da zikredilmesine rağmen insanlardan saklı olan gerçek şu ki, algılanabilir/görünür (fiziksel) mucizeler, görünürden başka bir şey bilmeyen kimseleri şüpheye düşürecek şekilde gelmiştir. Zira, Allah (subhan ve teala), görünüre imanı kabul etmez, bilakis gayba (görünmeyene) imanın olması gerekir:

[Onlar gayba iman ederler, namazlarını kılarlar ve kendilerini rızıklandırdığımız şeylerden infâk ederler.] (Bakara 2:3)

[Sen sadece zikre tabi olanı ve gaybda Rahman'dan korkanı uyarırsın. Öyleyse onu mağfiret ve kerim ecir ile müjdele.] (Yasin 36:11)

[Gaybda Rahman'dan korkan ve münib bir kalple gelenler (için).] (Kaf 50:33)

[Andolsun ki elçilerimizi açık delillerle gönderdik. Ve onlar ile beraber kitabı ve mizanı indirdik ki insanlar arasında adaletle hükmetsinler. Ve içinde kuvvetli sertlik bulunan demiri indirdik. Ve onda insanlar için pek çok faydalar vardır. Ve (bu), gaybda (görmeden) kendisine ve elçilerine yardım edecek olan kimseleri, Allah'ın bilmesi (belli etmesi) içindir. Muhakkak ki Allah Kavî'dir, Azîz'dir.] (Hadid 57:25)

Muhakkak ki; gayba iman, gerekli olan ve Allah (subhan ve teala) tarafından istenilen şeydir. Allah (subhan ve teala) tarafından gönderilen mucizeler, gayba iman için bir yer bırakmalıdır. Bu yüzden, o mucize kendi içinde belirsizliğe/şüpheye sebep olan şeyi barındırır ve bu yüzden, pek çok durumda o mucize kendi gönderilme zamanında yaygın olan şeye benzerdir:

[Ve şâyet onu melek yapsaydık, onu mutlaka erkek olarak (erkek suretinde) yapardık. Şüphe ettikleri şeyi, mutlaka onlara (yine) şüphe ettirirdik.] (Enam 6:9)

Bu yüzden, görünür veya fiziksel delil olmaksızın iman etmeyen ve ondan başka bir şey bilmeyen görünür şeyin ehli, (bu) benzerlikte/şüphede kendi hatalarına bir mazeret buldular:

[Böylece onlara katımızdan hak geldiği zaman dediler ki: "Musa'ya verilenler gibi ona da verilseydi olmaz mıydı?" Musa'ya verilenleri daha önce inkâr etmediler mi?Onlar dedi ki: "İki büyü birbirini güçlendirdi. Ve muhakkak ki biz hepsini inkâr edenleriz."] (Kasas 28:48)

Bu yüzden, mucizeler arasındaki benzerlikler/şüpheler onların şöyle demeleri için bir mazeret oldu: **["İki büyü birbirini güçlendirdi. Ve muhakkak ki biz hepsini inkâr edenleriz."]** Emirel Müminin (aleyhisselam) münafıklardan birini anlatırken şöyle buyurmuştur:

“...O kasten kendini şüphelere atmıştır ki hatalarına mazeret olsun.”⁹

Fakat mucize zorlayıcı olursa ve ona benzer hiçbir şey olmazsa, o halde gayba iman için hiçbir yer/oda kalmaz ve mesele, imana zorlama ve boyun eğdirme haline gelir. Bu, ne iman, ne de İslam’dır (teslimiyet), bilakis boyun eğdirmedir. Oysaki, bu yeterli değildir ve Allah’ın istediği şey de değildir. Bu, O’nun tarafından kabul edilmez:

[Biz, İsrailoğullarını denizden geçirdik. Böylece firavun ve onun ordusu, azgınlık ve düşmanlıkla onları takip etti. Nihayet boğulma ona yetişince/boğulmayı fark edince (firavun) dedi ki: “İman ettim ki, İsrailoğullarının inandığı kimseden başka ilah yoktur ve ben müslümanlardım.”] (Yunus 10:90)

Zira şüphesiz ki, firavun iman etti ve teslim oldu ya da (en azından) boyun eğdiğini söyledi ve bu, ölümünden önce gerçekleşti. Ancak Allah hoşnut olmadı ve bu iman ve teslimiyeti kabul etmedi. Allah (subhan ve teala) firavuna şu cevabı vermiştir:

[Şimdi mi? Sen daha önce asi olmuşsun ve fesat çıkaranlardandın.] (Yunus 10:91)

Bunun sebebi, firavunun imanının sadece zorlayıcı mucizeden dolayı gerçekleşmesiydi. Bu fiziksel alemden başka bir şey bilmeyen kimselerin yorumlaması veya o konuda şüpheye düşmeleri için hiçbir yol yoktu ve bununla birlikte, Allah’ın baştan sona kadar, ona, imanı gerekli kıldığı gayb için hiçbir yer kalmamıştı. Dolayısıyla bu noktada iman kabul edilmez, zira o zorlama ve boyun eğdirme haline gelir ve bu iman değildir:

[Onlar, kendilerine meleklerin gelmesini mi veya Rabbinin gelmesini mi veya Senin Rabbinden bazı âyetlerin gelmesini mi bekliyorlar? Rabbinden bazı âyetlerin geldiği gün, daha önce iman etmemişse veya imanıyla bir hâyır kazanmamışsa hiçbir nefse kendi imanı bir fayda vermez. De ki: “Bekleyin! Muhakkak ki, biz de bekleyenleriz.”] (Enam 158)

[De ki: "Fetih günü, kâfir olanlara imanları bir fayda vermez ve onlara süre de verilmez."] (Secde 32:29)

Allah (subhan ve teala), iman etmeleri hususunda insanların zorlanmasını ve boyun eğdirilmesini isteseydi, Nebilerini kendisiyle birlikte insanların şöyle demesi için hiçbir yer bırakmayan zorlayıcı mucizeler ile gönderirdi: **[“İki büyü birbirini güçlendirdi.”] veya;**

⁹ Emirel Müminin Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam) Ammar bin Yasir’e Muğire bin Şube hakkında şöyle buyurmuştur: "Ey Ammar onu bırak! O dinden sadece kendini dünyaya yaklaştıran şeyleri almıştır. Kasten kendini şüphelere atmıştır ki hatalarına mazeret olsun." - Nehcül Belağa, Muhammed Abduh Şerhi, cilt 4 sayfa 95

[“Hayır, karışık rüyalardır. Hayır, belki onu uydurdu. Hayır, belki de o bir şairdir. Öyleyse evvelkilere gönderildiği gibi bize de bir âyet (mucize) getirsin.” dediler.] (Enbiya 21:5)

ve Allah (subhan ve teala) şöyle buyurmuştur:

[Ve şâyet Rabbin dileseydi, yeryüzünde olan kimselerin hepsi elbette topluca iman ederdi. Yoksa sen, insanları mümin oluncaya kadar zorlayacak mısın?] (Yunus 10:99)

ve Allah (subhan ve teala) şöyle buyurmuştur:

[Onların yüz çevirmeleri, sana zor gelirse o zaman, gücün yeterse yerin dibine bir tünel açılmasını veya semaya bir merdiven kurulmasını iste. Böylece onlara bir âyet (mucize) getir. Allah dileseydi, elbette hepsini hidayet üzerinde toplardı. Artık sakın cahillerden olma!] (Enam 6:35)

Tüm övgüler Allah’adır. O, gayba imandan hoşnut olmuştur ve gayba imanı gayb üzerinden kılmıştır. O, imanın, fiziksel/görünür/algınabilir şey üzerinden olmasından razı değildir ve onu (imanı), fiziksel kılmamıştır, ki böylece, diri kalbe ve gören gözlere sahip kimseler, mühürlü kalbe ve kör gözlere sahip kimselerden ayırt edilsin.”¹⁰

Hamd olsun Alemlerin Rabbi olan Allah’a.

Allah’tan, bu az sayıdaki sözleri okuyan herkese hidayeti, hakkın ilmini ve onu desteklemeyi bahşetmesini dilerim. Zira O, benim koruyucumdur ve O, salihleri koruyandır.

Ahmed el Hasan

Muharrem 1429

¹⁰ Cihad, Cennet’e Açılan Kapı sayfa 47, ikinci baskı